

SPOJENÁ ŠKOLA INTERNÁTNA
organizačná zložka:
ŠPECIÁLNA MATERSKÁ ŠKOLA INTERNÁTNA
Karola Supa 48
L u č e n e c

Šikovné jazýčky

Školský vzdelávací program

„Čo chceš, aby deti vedeli, ukáž im to. Čo chceš, aby deti robili, urob to sám pred ich očami.
Čo chceš, aby deti hovorili, hovor to sám v ich prítomnosti.“

J. A. Komenský

Školský vzdelávací program	Šikovní jazyčky
Stupeň vzdelania:	predprimárne vzdelanie
Dĺžka dochádzky:	spravidla 3 roky
Vyučovací jazyk:	slovenský
Forma výchovy a vzdelávania:	poldenná, celodenná, týždenná
Druh školy:	Špeciálna materská škola pre deti so zdravotným znevýhodnením
PREDKLADATEĽ:	
Názov školy:	Spojená škola internátna organizačná zložka: Špeciálna materská škola internátna
Adresa:	Karola Supa 48, 984 03 Lučenec
IČO:	51066211
Riaditeľ školy:	PhDr. Lenka Hricová
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP:	Mgr. Zdenka Cirjaková, zástupca riaditeľa
Ďalšie kontakty:	☎ 047/4331459, 4511855-6 e-mail: zsisplc@pobox.sk web: www.zsisplc.edupage.org
ZRIAĐOVATEĽ:	
Názov:	Okresný úrad Banská Bystrica
Adresa:	Námestie Ľ. Štúra 1, Banská Bystrica
Kontakty:	☎ 048/4306 600, skolstvo.bb@minv.sk

Platnosť dokumentu: od 01. 09. 2018

Schválené na pedagogickej rade: 24. 08. 2018, revidované 21. 09. 2020

Schválené v Rade školy : 14. 10. 2020

PhDr. Lenka Hricová, riaditeľka školy

1 Vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania

Vlastným cieľom výchovy a vzdelávania detí v špeciálnej materskej škole internátnej je priblížiť sa ku strategickej vízii školy: „*Vybudovať progresívnu špeciálnu školu, ktorá je svojim školským vzdelávacím programom, používanými výchovno-vzdelávacími metódami a komplexnými poradenskými službami smerovanými na deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, na ich rodičov, zameraná na rozvoj ich schopností a zručností s cieľom poskytnúť základ pre ich budúce vzdelávanie, profesijný a osobný život.*“

Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu kognitívnu, senzomotorickú a citovo-sociálnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začleňovanie do skupiny a kolektívu.

Cieľom vzdelávania detí s narušenou komunikačnou schopnosťou je rozvíjanie všetkých jazykových rovín, všetkých foriem komunikácie, eliminovanie a prevencia NKS.

Zameranie edukácie a rehabilitačného procesu sluchovo postihnutých detí je také, aby sa primerane veku a osobitostiam detí rozvinuli ich komunikatívne, reedukačné a kompenzačné kompetencie. Dosiahnutie jednotlivých kompetencií sa realizuje v súlade s individuálnymi osobitosťami dieťaťa so sluchovým postihnutím v takom rozsahu, aby konečné výsledky dieťaťa so sluchovým postihnutím s prihliadnutím na jeho sluchové postihnutie zodpovedali profilu absolventa predprimárneho vzdelávania.

Z hľadiska nerovnomernej štruktúry schopností detí s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami je prvoradým cieľom rozvíjanie zaostávajúcich oblastí, rozvíjanie priemerných, resp. vynikajúcich schopností, všestranný a harmonický rozvoj dieťaťa, rozvoj individuality dieťaťa.

Oblasť výchovno-vzdelávacieho procesu je v oblasti riadenia školy kľúčová. Všetko úsilie smeruje k uspokojeniu špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb našich detí a k ich rozvoju. K dosiahnutiu väčšej kvality vedú aj nami vytýčené ciele:

CA1: Rozvinúť u detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením schopnosti, ktoré môžu výraznou mierou pozitívne ovplyvniť ich budúci osobný a profesionálny život, aby (v závislosti od druhu a stupňa zdravotného znevýhodnenia) dokázali primerane komunikovať ústnou aj písomnou formou (prípadne ovládali iný komunikačný kanál – AAK, SPJ), dosiahli primeraný stupeň socializácie a sociálneho kontaktu, aby sa u nich rozvíjali kľúčové kompetencie. Základným predpokladom úspechu v oblasti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je identifikácia ich individuálnych charakteristík v oblasti komunikačných schopností, resp. narušenej komunikačnej schopnosti, stanovenie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb každého dieťaťa/žiaka a znalosť sociokultúrneho kontextu jeho vývinu.

Každé dieťa bude dôkladne zdiagnostikované a budú pomenované oblasti – najbližšie zóny vývinu, ktoré budú rozvíjané, ako aj metódy a postupy prostredníctvom ktorých sa to dosiahne. Dôraz sa kladie na najnovšie, moderné metódy (Laheyovej model vývinu reči, Výcvik fonematického uvedomovania, Hejného metóda v MŠ – matematika všetkými zmyslami, auditívno-verbálne postupy u sluchovo postihnutých, Cílená terapia hrou,

TEACCH program, AAK, ABA terapia....). Každé dieťa bude mať vypracovaný Plán rozvoja (v prípade potreby aj Individuálny vzdelávací program), zameraný na stimuláciu kognitívno-psychomotorických funkcií, na rozvoj komunikačných schopností dieťaťa a na rozvoj kognitívnych a nonkognitívnych funkcií osobnosti dieťaťa pri hre. S výsledkami diagnostiky aj s Plánmi rozvoja bude oboznámený a stotožnený rodič a všetci pedagógovia.

CA2: Zamerať sa na rozvíjanie kľúčových kompetencií, najmä komunikatívnej kompetencie – predčitateľskú gramotnosť. Dokázať efektívne pôsobiť na rozvoj predčitateľských schopností, na rozvoj prvotných základov matematických kompetencií – predmatematickú gramotnosť.

CA3: Dosiahnuť používanie inovatívnych metód alebo aspoň ich prvkov vo výchovno-vzdelávacom procese.

CA4: Rozvíjať ciele sociálne a komunikačné schopnosti, každodenné praktické schopnosti pomocou špeciálnych metód a vytvárať základné adaptívne správanie u detí s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

CA5: Zvýšiť mieru využívania tabletov a dostupných technických vymožeností v rámci edukačných aktivít. Pre edukačné aktivity využívať aj voľne dostupný (free) softwar, didaktické programy a webové stránky. Využívať túto techniku aj na rozvoj schopnosti naučiť sa učiť.

CA6: Poskytnúť talentovaným deťom ďalšie výchovno-vzdelávacie formy, kde môžu rozvíjať svoje nadanie. Podporovať aktivity smerujúce k zlepšovaniu zručností detí. Podporovať aktivity smerujúce k vytváraniu návyku zmysluplného trávenia voľného času v budúcnosti s cieľom prevencie sociálno-patologického ohrozenia.

CA7: Vytvárať podmienky pre budovanie vzťahu školy a rodičov ako navzájom spolupracujúcich partnerov v atmosfére dôvery, informovanosti a rešpektu. Hľadať cesty, ako rodičov zaujať a zapojiť do života školy.

CA8: Cielene vytvárať priestor pre spoluprácu a prepojenie organizačných zložiek školy (aj vzhľadom na ich umiestnenie v dvoch budovách) a podporovať tak atmosféru „rodinnej školy“, v ktorej sa všetci poznajú, cítia sa dobre a vedia si vzájomne pomôcť a podporiť sa.

Poslaním materskej školy je poskytnúť deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou, sluchovým postihnutím a autizmom plnohodnotné predprimárne vzdelanie, zlepšovať narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z narušenia vyplývajú. Poslanie je v súlade so súčasne platnou legislatívou a zároveň úzko korešponduje so strategickými zámermi a koncepciou školstva, ktorá je deklarovaná v projekte Milénium, z ktorého vychádzajú jednotlivé koncepcie, podrobne zamerané na dlhodobý rozvoj starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím.

Naša Spojená škola internátna ako komplex poskytuje:

- včasnú stimuláciu zdravotne znevýhodnených detí
- individuálnu komplexnú špeciálno – pedagogickú starostlivosť

- individuálnu logopedickú starostlivosť v súlade so vzdelávacími programami pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie
- komplexnú psychologickú diagnostiku a terapiu
- výchovu a vzdelávanie detí s narušenou komunikačnou schopnosťou, sluchovým postihnutím a autizmom, prípadne iným zdravotným znevýhodnením od 3. rokov do 6. rokov
- výchovu a vzdelávanie detí od prípravného ročníka až po získanie nižšieho stredného vzdelania.

1.1 Partneri, s ktorými škola nevyhnutne spolupracuje pri naplňaní svojich cieľov:

Zriaďovateľ: Okresný úrad v Banskej Bystrici, rodičia (zákonní zástupcovia, Združenie rodičov detí a žiakov so SP a s NKS), zamestnanci školy (pedagogickí a nepedagogickí), sociálny partner (odborová organizácia), školská samospráva – Rada školy, stavovská organizácia – Spoločnosť pre špeciálnu a liečebnú výchovu v SR (SŠLV v SR), zástupcovia občanov so zdravotným znevýhodnením – Asociácia rodičov nepočujúcich detí v SR – ANEZSP v SR, inštitúcie priamo riadiace – MŠVVaŠ SR, ŠPÚ, vzdelávacie inštitúcie, pripravujúce pedagógov – PdF UK v Bratislave, PaSA v Lučenci.

Tretí sektor: Občianske združenie pri ZŠ pre SP internátnej, Nadácia Počuť srdcom, ďalšie inštitúcie.

Partnerské školy: špeciálne školy v SR, Špeciálna škola pre žiakov so sluchovým postihnutím v Egri, v Debrecíne a vo Váci.

1.2 Analýza požiadaviek a spokojnosti partnerov

1.5.1	ŠKOLA – ZRIAĎOVATEĽ Poskytuje kvalitnú výchovu a vzdelávanie, plní ciele stanovené v Národnom programe, stanovuje si splniteľné ciele v súlade s požiadavkami humánnej školy, zabezpečuje plynulú prevádzku. Škola od zriaďovateľa očakáva podporu pri naplňaní cieľov.	ZRIAĎOVATEĽ – ŠKOLA Zabezpečuje dostatok financií na prevádzku školy, očakáva kvalitné plnenie úloh a kvalitné služby verejnosti.
1.5.2	ŠKOLA – RODIČ Škola poskytuje rodičovi ako objednávateľovi kvalitné služby v rámci výchovy a vzdelávania, celodennej starostlivosti (stravovanie, ubytovanie), poradenstva, poskytuje mimoškolské aktivity.	RODIČ – ŠKOLA Rodičia spolupracujú so školou, poznajú a podporujú jej hlavné ciele, pomáhajú škole, podieľajú sa na realizácii cieľov. Prostredníctvom volených zástupcov sa podieľajú na spolurozhodovaní o hlavných zámeroch školy. Podľa výsledkov z vykonaných prevažne anonymných zisťovaní rodičia najviac

		požadujú: • Špecializáciu – odborný prístup MŠ podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb svojho dieťaťa, • Pravidelný kontakt a poradenstvo s pedagógmi svojho dieťaťa (informovanie o aktivitách, ktoré sa robia, o napredovaní dieťaťa) • Aplikáciu nových metód zameraných na vývin reči, sluchovú výchovu, čítanie s porozumením, terapiu porúch učenia. • Vyššiu frekvenciu individuálnych logopedických intervencií, ako je umožnená terajším učebným plánom. • Zlepšovanie materiálneho vybavenia školy – pomôcky, úprava areálu...
1.5.3	ŠKOLA – ZAMESTNANCI	ZAMESTNANCI – ŠKOLA
	Vytvára pre zamestnancov školy optimálne pracovné podmienky, psychohygienické podmienky, zabezpečuje možnosti ďalšieho vzdelávania, oboznamuje s novou legislatívou, vytvára účinnú organizačnú štruktúru, priestor na realizáciu a tvorivosť, priznáva samostatné kompetencie, vytvára vnútorné školské predpisy tak, aby sa s nimi stotožnili všetci zamestnanci.	Plnia celkové a čiastkové ciele školy, permanentne sa vzdelávajú, sú aktívni a iniciatívni, spolupracujú s rodičovskou verejnosťou, účinne spolupracujú s ďalšími partnermi školy, vytvárajú pozitívny imidž školy. Každý člen pedagogického zboru má právo participovať na tvorbe školských noriem, tiež na usmerňovaní chodu školy.
		Akceptujú vnútorné školské predpisy s vedomím, že nariadenia, ktoré spoločne skoncipovali a prijali, budú musieť plniť. Zamestnanci požadujú: • Oceňovanie kvalitného výkonu zamestnanca. • Zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania a profesionálneho rastu. • Otvorenú a priamu komunikáciu vedúcich pracovníkov so zamestnancami.
1.5.4	ŠKOLA	ORGANIZÁCIE, SPOLUPODIEĽAJÚCE SA NA VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ
	Prizýva organizácie k spolupráci	Pomáhajú plniť hlavné úlohy školy.

1.5.5	ŠKOLA - ŠKOLSKÁ SAMOSPRÁVA	ŠKOLSKÁ SAMOSPRÁVA - ŠKOLA
	Predkladá samospráve koncepciu, plány práce, plány rozvoja, podnety na pomoc a spoluprácu, očakáva pomoc.	Vyjadruje sa k hlavným úlohám, dáva podnety a návrhy na skvalitnenie činnosti, spolupodieľa sa na realizácii úloh, poskytuje pomoc.
1.5.6	ŠKOLA – OSTATNÍ PARTNERI	MŠVVaŠ SR, ŠPÚ, NADÁCIE, OBČIANSKE ZDRUŽENIA, PROJEKTOVÍ PARTNERI – ŠKOLA
	Škola prizýva k spolupráci OZ, projektových partnerov, očakáva pomoc, podporu, dôveru.	Škola očakáva od MŠVVaŠ SR - ŠPÚ - vypracovanie Štátneho projektu výchovy a vzdelávania, podnety a výzvy na realizáciu projektov, podporu pri realizácii projektov od OZ a ďalších partnerov.

2 Zameranie školy

Vychádzajúc z tradícií, dlhoročných skúseností, úspechov školy a z možností poskytovaných okolím školy, ako aj na základe analýzy záujmu rodičov detí sa naša škola zameriava na to, aby bola:

- Škola otvorená** pre všetky deti so zdravotným znevýhodnením. Každoročne organizujeme Deň otvorených dverí, s možnosťou zúčastniť sa výchovno-vzdelávacej činnosti. Podporujeme otvorenú komunikáciu s rodičmi, formy spolupráce, aj netradičné.
- Škola občianska**, s demokratickým prístupom, rešpektovaním hodnôt školy, práv dieťaťa, rešpektovaním osobnosti dieťaťa aj učiteľa. Uplatňujeme individuálny prístup, s rešpektovaním individuálnych osobitostí každého dieťaťa. Chceme vychovať deti schopné žiť v občianskej spoločnosti, podľa všeobecne uznávaných životných a morálnych hodnôt a občianskych princípov.
- Škola rešpektu a tolerancie** – poskytujeme výchovu a vzdelávanie deťom s viacerými druhmi a stupňami zdravotného postihnutia, s rôznymi vlohami a schopnosťami.
- Škola podporujúca talenty** – formou možnosti výberu záujmového útvaru umožňujeme deťom hľadať a rozvíjať ich talent.

V rámci prevencie a včasnej odbornej starostlivosti v oblasti narušenej komunikačnej schopnosti a špecifických porúch učenia vykonávame u všetkých detí orientačné vyšetrenie vývinu reči a v poslednom roku dochádzky v materskej škole skrining detí ohrozených dyslexiou.

Komunikačnú schopnosť detí rozvíjame stimulačnými programami a zameriavame sa na rozširovanie slovné zásoby, na rozvoj súvislého vyjadrovania, na stimuláciu grafomotoriky a oromotoriky. Deťom poskytujeme denne odbornú logopedickú starostlivosť realizovanú školskými logopédmi, zameranú na rozvoj schopností potrebných pre správny rozvoj

vnímania, porozumenia reči, jej produkcie a iných atribútov potrebných pre používanie reči v hovorenej aj písomnej podobe. Zameriavame sa na rozvoj predčitateľskej gramotnosti, realizujeme ciele aktivít na rozvoj vývinových úrovní predkonvenčného čítania a rozvíjame predmatematickú gramotnosť u detí s narušenou komunikačnou schopnosťou a so sluchovým postihnutím. V rámci edukácie vychádzame z najnovších poznatkov a výsledkov výskumov z oblasti pedagogiky sluchovo postihnutých a o vývine gramotnosti a procesov podieľajúcich na čítaní s porozumením v populácii intaktných detí aj detí s narušenou komunikačnou schopnosťou.

Pre docielenie čo najlepšej sociálnej adaptácie a samostatnosti v dospelosti vytvárame špecifické, protetické a augmentatívne prostredie pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

V procese edukácie ponúkame deťom zaujímavé, atraktívne a zmysluplné učenie sa v centrách aktivít. Každé centrum v jednotlivých triedach sa zameriava na konkrétnu oblasť rozvoja osobnosti dieťaťa. Jednotlivé aktivity si deti samostatne i spoločne vyhodnocujú.

Vo výchovno-vzdelávacom procese používame špecifické metódy a postupy, pričom ciele a komplexne pôsobíme na komunikačnú schopnosť dieťaťa. Rešpektujeme schopnosti a možnosti jednotlivých detí so zámerom postupne splniť výkonové štandardy. Dbáme na celostný osobnostný rozvoj dieťaťa, na rozvoj jeho tvorivosti a rozvoj prvej počítačovej gramotnosti. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu aplikujeme moderné a inovatívne výchovno-vzdelávacie stratégie a využívame informačno-komunikačné technológie.

Cieľovými hrovými a zámernými aktivitami rozvíjame predčitateľskú gramotnosť.

Rešpektujeme a ciele budujeme vývinové úrovne predkonvenčného čítania:

Tabuľka č. 1: Fázy vývinu čítania je podľa Juel (1991, podľa: Ehri - McCormick, 1998)

1. Predgrafémová fáza (Logografická fáza)	V tejto fáze sú deti predškolského veku a žiaci, ktorí ešte nepoznajú písmená. Dokážu čítať logogramy (napr. Coca Cola), pretože si pamätajú vizuálne charakteristiky slov, napr. dĺžka a tvar slova. Nechápu ešte, že slová sa skladajú z písmen a že hlásky sú reprezentované písmenami, preto nedokážu čítať samostatne, čítanie môžu predstierať. Dôležitou schopnosťou, ktorá pomôže prejsť deťom do ďalšej fázy je fonematické uvedomovanie, pomôže im pochopiť fonémovo-grafémové prevody.
2. Čiastočná grafémová fáza (Čítanie pomocou vizuálnych charakteristík a písmen)	V tejto fáze sú deti predškolského veku, žiaci na prvom stupni a starší žiaci, ktorí majú ťažkosti s čítaním. Tieto deti čiastočne poznajú abecedu, a preto hádajú význam slov na základe poznania niektorých grafém a kontextu, obrázkov. Nedokážu čítať neznáme slová, pretože ich dekódovanie nie je dostatočne rozvinuté. Neovládajú úplne pravidlá uplatňované pri čítaní.

Vývin a charakteristiky čítania u detí a žiakov so SP ovplyvňujú viaceré faktory:

- **Vplyvy dedičnosti:** patrí sem druh a stupeň straty sluchu a výskyt SP u rodičov dieťaťa príp. ďalších členov rodiny. Poznatky zo štúdií skúmajúcich vplyv aj ľahkého SP na vývin zručností podieľajúcich sa na čítaní s porozumením preukázali, že akákoľvek ľahká strata sluchu môže spôsobiť problémy vo: fonologickej pamäti, FU a opakovaní pseudoslov.
- **Kochleárny implantát:** KI sa stal jedinečnou príležitosťou na rehabilitáciu sluchu a reči u osôb s ťažkým stupňom SP až nepočujúcich (Holmanová, 2002; Schmidt – Giovannini, 2014). Môžeme konštatovať, že výsledky detí s KI v čítaní sú vynikajúce, ak ich porovnávame s výsledkami ťažko až veľmi ťažko SP detí bez KI.
- **Vplyv rodinného gramotnostného prostredia:** výskumy zamerané na rodinné gramotnostné prostredie (Mikulajová, 2014), vplyv faktorov dedičnosti a environmentálneho prostredia na rozvoj predčitateľskej gramotnosti, resp. čítania u detí so SP a s NKS sa v posledných rokoch realizovali hlavne v zahraničí a konštatovali určité špecifiká, vzťahujúce sa na SP, v porovnaní s intaktnou populáciou.

Ako ďalšie faktory, ktoré vplývajú na vývin schopností podstatných pre čítanie s porozumením u detí so SP sa v slovenských podmienkach potvrdili:

- *aktívny prístup rodiča* (návšteva materskej školy, obetavý prístup rodiča, realizovanie predčitateľských aktivít s dieťaťom v domácom prostredí, rodič poučil školu a okolie o SP a o kompenzačnej pomôcke),
- *charakteristika rodiny* (finančná situácia rodiny, súrodenci dieťaťa so SP, výskyt čitateľského správania v rodine, výskyt SP v rodine, vzdelanie rodičov, zamestnanie rodičov, zdravotný stav členov rodiny),
- *raná a odborná starostlivosť* (raná starostlivosť: rodič dobrého čitateľa so SP spätne oceňuje ranú starostlivosť, raná starostlivosť pred 2. rokom; odborná starostlivosť: aktívna spolupráca rodiny s odborníkmi, dlhodobá spolupráca rodiny s dieťaťom so SP s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, ktoré je zamerané na deti so SP).
- *vplyv SP a jeho kompenzácia* (KI, SP), aj v slovenských podmienkach sa potvrdil štatisticky významný rozdiel v úrovni čítania žiakov s KI a bez neho v skupine žiakov so SP: *medzi žiakmi so SP s KI je štatisticky významne viac dobrých čitateľov ako medzi žiakmi so SP bez KI.*

2.3 Charakteristika materskej školy

Špeciálna materská škola internátna je organizačnou zložkou Spojenej školy internátnej od 1. septembra 2017. Nachádza sa v príjemnom prostredí, v účelovej budove na okraji mesta. 1. septembra 1965, ako prvá na Slovensku bola zriadená materská škola pre nedoslýchavé deti v Lučenci pri Základnej škole internátnej pre nedoslýchavých. Do siete škôl a školských zariadení bola zaradená od 1. septembra 2001 ako Špeciálna materská škola pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou. Od 1. septembra 2012 bola zaradená do siete škôl a školských zariadení ako Špeciálna materská škola internátna, bez prívlastku. Stravovanie detí materskej školy zabezpečuje Školská jedáleň ako súčasť Spojenej základnej školy internátnej. Ubytovanie detí ŠMŠI je možné v Školskom internáte s týždennou prevádzkou, ktorý je súčasťou Spojenej základnej školy internátnej.

2.4 Projekty

Škola sa pravidelne zapája do výziev a projektov s cieľom skvalitniť materiálne a technické podmienky školy. V rámci projektov ESF, ktorých organizátorom sú iné organizácie, sa viacerí pedagogickí zamestnanci zapájajú do vzdelávania. Snahou vedenia školy je zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom zlepšovanie technického stavu budovy, materiálneho vybavenia, vybavenia kompenzačnými pomôckami a najmä zvyšovanie odbornej úrovne zamestnancov.

ŠIKOVNÉ JAZÝČKY

Súčasťou učebných osnov sú vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí vzdelávacieho programu pre deti so zdravotným znevýhodnením. Takáto podoba učebných osnov dáva učiteľkám voľnosť, tvorivosť a iniciatívu v ich prispôbovaní sa individuálnym vzdelávacím potrebám detí a dáva možnosť rešpektovať individuálne učebné tempo detí so zdravotným znevýhodnením.

Učebné osnovy majú desať obsahových celkov na desať mesiacov v školskom roku. Jednotlivé obsahové celky a v rámci nich aj jednotlivé témy pojmovo a vzťahovo nadväzujú v určitom logickom usporiadaní. Vytvárajú priestor na rozvíjanie poznatkového systému detí, na rozvíjanie a upevňovanie ich zručností, návykov a postojov.

Pri tvorbe učebných osnov zohľadňujeme vzdelávacie programy pre deti so zdravotným znevýhodnením – sluchovým postihnutím, narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom. Berieme do úvahy vonkajšie a vnútorné podmienky materskej školy, osobitosti predškolského vzdelávania vyplývajúce z typu zariadenia.

Výchovu a vzdelávanie detí s narušenou komunikačnou schopnosťou zameriavame na tréning auditívneho vnímania, auditívnej diferenciačnej schopnosti u detí v období 3-5 rokov. U všetkých detí v predškolskom období v rámci prípravy na osvojovanie čítania a písania realizujeme Tréning fonematického uvedomovania podľa D. B. El'konina a zameriavame sa na rozvoj naratívnych schopností. V rámci predmatematickej gramotnosti u detí s narušenou komunikačnou schopnosťou a so sluchovým postihnutím rozvíjame matematickú gramotnosť s prvkami metodiky M. Hejného a najnovšími poznatkami o prediktorech vývinu matematických schopností.

Výchova a vzdelávanie detí so sluchovým postihnutím je zameraná na tréning sluchového vnímania, kde sa dieťa so sluchovým postihnutím učí vnímať, spoznávať, rozlišovať a identifikovať zvukové a rečové podnety. Dieťa nadobudne kompetencie aj v oblasti rytmicko-pohybovej výchovy, naučí sa vnímať taktilné, vibračné a motorické pocity. Rozvíjajú sa aj komunikačné zručnosti detí.

Výchova a vzdelávanie detí s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami je zameraná na špecifické potreby a požiadavky, na komplexnú odbornú starostlivosť týchto detí. Výchovu a vzdelávanie zameriavame na celkový rozvoj dieťaťa v oblastiach hrubej motoriky, jemnej motoriky, napodobňovania, sluchového vnímania, zrakového vnímania, myslenia, sebaobsluhy a nácviku komunikácie. Deti sa vzdelávajú podľa individuálneho výchovno - vzdelávacieho programu, ktorý sa vypracúva v takom rozsahu a kvalite, aby zodpovedal špeciálnym potrebám výchovy a vzdelávania dieťaťa s autizmom. Výkonové štandardy sa prispôbujú individuálnym osobitostiam dieťaťa. Ich plnenie sa štvrtťorčne vyhodnocuje.

Podľa individuálneho výchovno - vzdelávacieho programu sa vzdelávajú aj deti zaradené do kategórie viacnásobne postihnutých, zrakovo postihnutých, prípadne deti s iným zdravotným znevýhodnením.

Prostredníctvom špecifických metodických postupov sa zameriame na celkový rozvoj osobnosti dieťaťa so zdravotným znevýhodnením. Utvárame základy emocionálnej gramotnosti, prosociálneho a environmentálneho citenia a správania, schopnosť sociálnej komunikácie a komunikáciu hovorenou rečou.

Každodennou činnosťou, výchovnými a vzdelávacími aktivitami rozvíjame a upevňujeme kultúrne, hygienické, stravovacie a spoločenské návyky detí. Pozornosť venujeme rozvíjaniu zručností súvisiacich s osobnou hygienou a sebaobsluhou detí pri obliekaní a vyzliekaní.

V rámci výchovného a vzdelávacieho procesu aplikujeme moderné výchovné a vzdelávacie stratégie, vo veľkej miere využívame informačno-komunikačné technológie.

Plánovanie výchovno – vzdelávacej činnosti zohľadňuje odporúčané rozvrhnutie vzdelávacích oblastí na časový úsek jedného mesiaca. Učiteľky si svoju výchovno – vzdelávaciu činnosť plánujú týždenne a mesačne u detí s autizmom. Súčasťou plánovania je vymedzenie tém z daného obsahového celku. Poradie tém v rámci obsahového celku je možné meniť podľa potreby učiteľiek alebo z dôvodu materiálno – technického zabezpečenia plánovaných aktivít v triedach. Formu plánovania a presné časové rozvrhnutie vzdelávacích oblastí určila pedagogická rada po vzájomnej dohode všetkých učiteľiek. Zaznamenaná bola zápisnicou pedagogickej rady. V procese plánovania vychádzame zo špecifických cieľov/výkonových štandardoch vzdelávania vo všetkých vzdelávacích oblastiach pri jednotlivých zdravotných znevýhodneniach. Dodržiavame špecifické metodické postupy podľa druhu postihnutia.

Rozvíjanie reči a nadobúdanie rečových kompetencií u všetkých detí zabezpečujeme individuálnou logopedickou intervenciou v súlade so vzdelávacími programami pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie v doobedňajších hodinách, ktorú realizujú špeciálni pedagógovia – logopédi.

Niektoré špecifické ciele/výkonové štandardy vzdelávacích oblastí sa dosahujú priebežne v prirodzených každodenných socializačných situáciách v priebehu celého školského roka.

Sú to:

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč

1.1 Komunikačné konvencie

- Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými.
- Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržiava očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii.
- Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom.
- Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu.

1.2 Artikulácia a výslovnosť

- Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny.

1.3 Gramatická správnosť a spisovnosť

- Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia.
- Rozumie spisovnej podobe jazyka.

2. Písaná reč

2.2 Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

2.2.1 Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

- Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy autor, kniha, strana, spisovateľ

- Ukáže titulnú stranu knihy.
- Rozpozná, kde je v knihe uvedený názov a autor knihy.
- Ukáže začiatok čítania textu.
- Pri listovaní a prezeraní knihu správne drží.
- Listuje v knihe správnym smerom.
- Identifikuje pri čítaní slová v správnej smerovej orientácii (zľava - doprava).
- Ukáže pri čítaní riadky v správnej smerovej orientácii (zľava – doprava, zhora - nadol).
- Identifikuje niektoré písmena abecedy

2.2.3 Grafomotorické predpoklady písania

- Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná.
- Úchop a tlak ceruzky zodpovedá norme.

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1. Režim dňa

- Opíše režim dňa.
- Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach

2. Orientácia v čase

- Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra.
- Vie, koľko má rokov.
- Pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia.
- Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka.
- Vie, že čas sa meria hodinami.

8. Ľudia v blízkom a širšom okolí

- Oslovuje menom rovesníkov v triede.
- Pozná mená učiteliek v triede.
- Predstaví sa deťom i dospelým.
- Nadviaže adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými

9. Základy etikety

- Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu.
- Odzdraví primerane situácii akceptujúc osobu, s ktorou sa zdraví.
- Používa pozdrav, prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu.
- Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania.
- Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým.

10. Ľudské vlastnosti a emócie

- Identifikuje pozitívne ľudské vlastnosti.
- Identifikuje negatívne ľudské vlastnosti.
- Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobných predpokladov.
- Sústreď sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností.
- Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť.
- Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne.
- Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne.
- Opíše aktuálne emócie

11. Mediálna výchova

- Má predstavu o skutočnej a virtuálnej realite.
- Rozlišuje dobro a zlo ako protikladné hodnotové aspekty v skutočnej a virtuálnej realite.

12. Prosociálne správanie

- V dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých).
- Rozlišuje dobré a zlé správanie.
- Správa sa priateľsky k deťom i dospelým.
- Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje.
- Poďakuje za pomoc od druhých.
- Poskytne iným pomoc.
- Obdarí druhých.
- Podelí sa o veci.
- Reaguje adekvátne na dobré skutky
- Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom.
- Nenásilne rieši konflikt.
- Odmieta nevhodné správanie.
- Odmieta kontakt s neznámym dospelým – bezpečné správanie.
- Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania.
- Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti

ZDRAVIE A POHYB

2. Hygiena a sebaobslužné činnosti

- Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.).
- Ovláda základné sebaobslužné činnosti.
- Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní.
- Udržiava poriadok vo svojom okolí.

Materská škola vytvára podmienky aj pre deti(ktoré sú zároveň deti s narušenou komunikačnou schopnosťou alebo deti so sluchovým postihnutím, či s diagnózou autizmu):

- zo sociálne znevýhodneného prostredia – pedagógovia a sociálna pracovníčka školy úzko spolupracujú s rodinou dieťaťa. Citlivo a diskkrétne komunikujú, v prípade zistenia ohrozenia dieťaťa sociálno-patologickými javmi konajú bezodkladne v záujme dieťaťa. Škola má prehľad a kontakt na spolupracujúce organizácie a inštitúcie zamerané na ochranu práv detí. Z prostriedkov Občianskeho združenia sa deťom poskytujú učebné a kompenzačné pomôcky.
- s nadaním - učiteľ stanovuje flexibilne dĺžku a štruktúru edukačnej aktivity tak, aby vyhovovala aktuálnym potrebám dieťaťa. Logopéd pracuje s dieťaťom individuálne s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie.

Deťom poskytujeme denne odbornú logopedickú starostlivosť realizovanú špeciálnym pedagógom – logopédom. Práca logopéda je zameraná na rozvoj schopností potrebných pre správny rozvoj vnímania, porozumenia reči, jej produkcie, na rozvoj naratívnych zručností a iných atribútov potrebných pre používanie reči v hovorenej aj písomnej podobe podľa Plánu individuálnej logopedickej intervencie. Vo výchovnom a vzdelávacom procese používame špecifické metódy a postupy. Cielene a komplexne pôsobíme na komunikačnú schopnosť dieťaťa.

OBSAHOVÉ CELKY

JE TU ZAS,
LETNÝ ČAS ..

ŠKOLKÁR

FAREBNÁ
JESEŇ

ROZKVITNUTÝ
MÁJ

V ZDRAVOM
TELE...

PRÍRODA, NÁŠ
KAMARÁT

ČAROVNÁ
ZIMA

SLNIEČKO SA
ZOBUDILO

A PREDSA SA
TOČÍ

MRZNE, PRASKÁ,
FÚKA...

TÉMY OBSAHOVÝCH CELKOV

IX.

Môj druhý domov

Bezpečne do škôlky

Kto sa o nás stará

S čím sa hráme

X.

Jeseň prichádza

Neživá príroda

Jeseň, pani bohatá

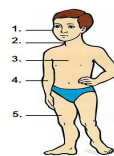

Vo svete tvarov

XI.

Moje telo

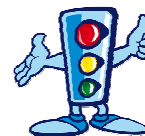
Päť zmyslov
na objavovanie sveta

Zdravie-choroba

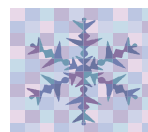

Moja bezpečnosť

XII.

Prišla zima

Zimné radovánky

Čaro Vianoc

I.

Zima s nami letí na saniach

Ako zimujú zvieratká

Ako ide čas

II.

Moje mesto

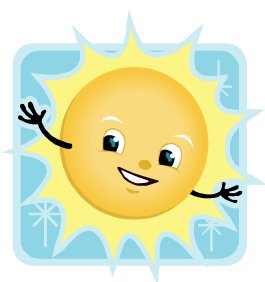
Moja vlasť

Vesmír a my

III.

Z rozprávky do rozprávky

Živá voda

Jar prichádza

Jarné kvety

IV.

Práce v záhradách

Príroda okolo nás

Ako vznikajú veci

Chránime prírodu

V.

Moja rodina

Na statku

Na lúke

Pri vode

VI.

Všetky deti sveta

Leto sa blíži

Cestou, vodou, vzduchom

Na návšteve v ZOO

Dovidenia škôlka

